

ПОШУК ОПТИМАЛЬНОГО МІСЦЯ РОЗМІЩЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА: ІННОВАЦІЙНИЙ ЧИННИК

Науковцями виділяються чинники що впливають на пошук оптимального місця розміщення підприємств. Так, Ю. Стадницький в [1, с. 789 – 811] виокремлює 10 чинників. А саме; виробництва, що орієнтуються на джерела сировини; виробництва, що орієнтуються на джерела палива та електроенергії; виробництва, що орієнтуються на джерела прісної води; виробництва, що орієнтуються на чисельну та дешеву робочу силу; виробництва, що орієнтуються на кваліфіковану робочу силу; виробництва, що орієнтуються на споживачів; виробництва, що орієнтуються на місця з мінімальними витратами виробництва відповідної продукції; виробництва, що орієнтуються на місця з високою якістю довкілля; виробництва, що орієнтуються при розташуванні на місця, скорочувати існуючий рівень викидів у яких порівняно дешево; виробництва, що орієнтуються де зводиться до мінімуму загроза для населення від їх діяльності.

В. Ковалевський та ін. в [2, с.139 – 178] виокремлює дещо тотожні, але й відмінні чинники розміщення підприємств. Серед них: сировинний; паливно-енергетичний; водний; трудовий; споживчий; транспортний; науково-технічного прогресу; ринкової кон'юнктури; економіко-географічного положення; екологічний фактор.

Д. Стеченко в [3] пропонує свій підхід до визначення чинників розміщення підприємств. Вплив конкретних чинників на процес розміщення продуктивних сил зумовлений, по-перше, істотними відмінностями територій (особливо в нашій країні), на яких розміщується і розвивається виробництво, і, по-друге, — специфікою функціонування самих виробництв, що належать до різних галузей. Виходячи з цього, чинники розміщення продуктивних сил можна поділити на дві групи.

Першу групу утворює сукупність умов розміщення продуктивних сил на конкретній території. Умови розміщення — це певні властивості території. Розрізняють чотири родові групи, або класи, умов розміщення: природно-ресурсні, економічні, соціальні (соціально-демографічні), екологічні.

До групи природно-ресурсних чинників входять мінерально-сировинні, паливно-енергетичні, водні, лісові та інші ресурси.

Групу економічних чинників утворюють економіко-географічне положення, енергетична і будівельна бази, основні виробничі та невиробничі фонди, виробнича інфраструктура тощо.

Група соціальних чинників охоплює динаміку чисельності населення, його розміщення, відтворення, регіональну демографічну політику, тощо.

У групі екологічних чинників виділяють: забруднення та охорону водойм, атмосфери, охоронні природні території.

Другу групу чинників розміщення продуктивних сил утворюють вимоги, що висуваються до розміщення і розвитку економічних об'єктів. Вони визначаються внутрішньою логікою розвитку кожної галузі, її властивостями і специфікою. Іншими словами, ця група охоплює власне чинники розміщення, зумовлені техніко-економічними особливостями, своєрідністю територіальної організації підприємств, галузей, виробництв. До чинників розміщення належать, наприклад, електро-, тепло-, водо-, праце- наукомісткість продукції, транспортабельність сировини, напівфабрикатів, готової продукції тощо.

Безперечно при пошуку оптимального місця розташування підприємства ці вищенаведені чинники роблять вагомий внесок. Але ми вважаємо, що при сьогоднішньому розвитку науково-технічного прогресу в кожен із цих чинників потрібно «інтегрувати» інноваційну складову. Адже саме інновації дозволили вирішити проблему розміщення підприємств що орієнтуються на будь-який з цих чинників, зокрема, в тих місцях, де раніше цілком обґрунтовано такі місця відкидалися з числа можливих місць розташування продуктивних сил або унаслідок перепрофілювання існуючих підприємств на інші напрямки виробництва зберегти їх позиції на ринку.

Для більш точного уявлення наведемо приклад. Коли була прийнята постанова про боротьбу з пияцтвом та алкоголізмом у СРСР вин завод «Молдвинпром» у Львові перепрофілював свою діяльність на виробництво соків з молдовської сировини. Проте, згодом цю ідею залишили, тому що при транспортуванні фруктів з Молдови ті втрачали багато поживних речовин. Це сталося через те, що підприємства які переробляють сировину, що швидко псується мають розташовуватись біля джерел цієї сировини.

Сьогодні ж інноваційний розвиток дозволяє транспортувати таку сировину без втрати її фізичних властивостей. Унаслідок, якщо б це перепрофілювання було в теперішній час, то завод би цілком нормально функціонував. З іншої сторони чинником його розташування міг би бути чинник, підприємства якого тяжіють до споживачів продукції.

Отже, не врахування інноваційного чинника при пошуку оптимального місця для розміщення підприємства однозначно призводить до помилкових висновків.

1. Маркетинговий менеджмент: навч. посібн. / за ред. І.М. Комарницького. – Львів: Апріорі, 2007. – 1032 с.
2. Розміщення продуктивних сил: підручник / В.В. Ковалевський, О.Л. Михайлюк, В.Ф. Семенов та ін. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. – 546 с.
3. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/965/76/1/3/#10634>